

В. Яблуненко.

В КІХТАХ БІЛОГО ОРЛА

ПОЕЗІЇ

Ціна 16 центів.

Видавництво "Пролеткульт"

Вінніпег, Ман., Канада.

1924.

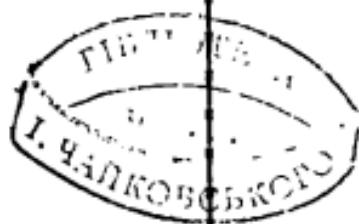

Василь Яблуненко.

В КІХТЯХ БІЛОГО ОРЛА

ПОЕЗІЇ

Із міліонів моїх братів, братові
першому — Юрі присвячую.

Ціна 10 центів.

ВИДАВНИЦТВО "ПРОЛЄТКУЛЬТ"
Вінніпег, Ман., Канада
1924.

ЗМІСТ.

1. Лист.
  2. Листи твої недовгі.
  3. Як в тебе, друже, є там брат.
  4. Я не жалію рідний край.
  5. Що з іх деруть там десять шкур.
  6. Польський прапор в Галичині.
  7. Антанті.
  8. Ти пишеш, брате.
  9. Хто торгував в Парижі.
  10. Лист до Галичан.
  11. Вітчина.
  12. Ранками дні всі на волі пливуть.
  13. Коломийки.
  14. Пісня Галичан.
-

Л И С Т .

Любий брате!
Як дістанеш листа цього — ти не плач,
Ти не плач і не журися,
Бо в нас самих ллється море,
Море сліз
Всуміш
Із кров'ю...
І знялося наше горе
Як імла
І повило нас в неволі
В чорний плащ...
Ти не плач.
Видно мало було крові,
Що пролив я на війні,
Бо країні рідній волі не придбав,
Ще тирані польські точать
Кров мені
І сім'ї,
Всій нещасній, нашій біdnій
Галичині...
Без ноги вернув до дому
І гадав я, хоч рукам
Буде воля в ріднім краї,

Але важкій кайдани
Наложили польські пани...
Горе нам!

Тут синок мій рідний пише
Не по рідному тобі;
Не дивуйся, не вбивайся,
Шкіл вкраїнських вже немає
Й ті, що були, зачиняє
Лях проклятий...
Польські слуги, польська мова,
Як собаки скрізь дзявкочуть,
Лиш корись, мовчи, терпи!
Панська мова, як подзвінне
Дзвонить в нашім краї нам...
Польська мова — гострі коси,
Бренька, ріже серце нам...
І завіщо стільки крові,
Стільки трупів, стільки муки
Ми згубили по світам?!...
Горе нам!

Ти читав: чужі держави
Присудили нам кріаве
Ляцько-панськеє ярмо
Вже навіки...

— — — — — — — — —

Хоч з Дніпра би дух повіяв,
 Бо тут вмерла вже надія
 На ту ждану, довгу ждану
 Волю...
 Ах!

ЛИСТИ ТВОІ НЕДОВГІ.

Листи твої недовгі,
 Слова недосказані...
 Любий!
 Як знаю я,
 Що ви зковані, зв'язані.

Рука твоя незgrabна
 Мозолиста,
 Од плуга —
 Та я чую,
 Я знаю,
 Який біль твій і туга...

“По нерідному рідні
 Вчаться діти у школі...”

О, як довго ми ждали *)
 А ви ще ждете — волі!

*) Поезії ці писані на Радянській Україні, молодим галицьким поетом, який відповідає на братнього листа з Галичини.

Жандарм —
 І бог, і цар —
 І — “Jeszcze Polska nie zginęła!” —
 І п'яний шляхтич
 І нагай —
 Оце мій рай,
 Це вітчина моя злиденна...

І “Nie pozwalam!”
 І “мовчать”,
 До горла шнур,
 До вуст кулак,
 Старий це засіб панських прав —
 Мій край пропав —
 Мій рідний край!

ЯК В ТЕБЕ, ДРУЖЕ, є ТАМ БРАТ.

Як в тебе, друже, є там брат,
 Або матуся, чи сестра,
 Будь рад, будь рад,
 Що ти не там,
 Що ти є тут,
 Що є хотъ хтось,
 Кого там ждуть —
 Кого боїться кат —
 Хто вирве рідних з пут.

Я НЕ ЖАЛІЮ РІДНИЙ КРАЙ.

Я не жалію рідний край,
 Я не жалію труд.
 Паліть палати,
 Шляхті ніж —
 По горлу
 Та тупим,
 Панів у дим!
 Що було тут,
 Хай буде там —
 Спалиш старе — будеш новим.
 Вільним, новим —
 А шляхту в дим!

ЩО З ТИХ ДЕРУТЬ ТАМ ДЕСЯТЬ ШКУР.

Що з них деруть там десять шкур
 І, що велять мовчать,
 (Так пише брат),
 Я знаю сам,
 Яке ж бо право у панів
 Можливе мужикам?

Роби, корись, мовчи,
 Покірним бидлом будь,
 А ні — то кнут,

А ні — замкнуть,
 А ні — до чорта в путь!...
 І жалко нагадать,
 І боляче, як знать,
 Що брат,
 Сестра,
 Що сестри, браття,
 Мужицька вся сім'я
 Без волі, без добра
 На шляхту робить там...

Я знаю сам,
 Що з них деруть там десять шкур
 І що велять мовчатъ.
 Яке ж бо право у панів
 Можливе мужикам?

ПОЛЬСЬКИЙ ПРАПОР В ГАЛИЧИНІ.

Червоне поле — це мій край,
 Це кров селян, робітників,
 Кров похудоблених людей,
 Що б'є ключами од Карпат,
 Галичину,
 Як плахтою оповива...

Червоне поле — це мій край,
 Орел-же білий, що на нім,

Це шляхта,
Дуки,
Це пани —
Орел же білий — паразіт!
Що кіхтями шматує хлопське тіло,
Що клювом кров п'є робітничу.
Орел же білий — це пани,
Що кормлять білу кість
Працею,
Кров'ю,
Тілом
Міліонів робітничих мас...

Червоне поле — це мій край,
Орел же білий — це пани!

Повстаньте всі робітники!
Ваш прapor є червоний,
На ньому серп і молот,
Нема під ним панів і кривди,
Лиш вільна праця,
Вільні люде.

АНТАНТІ.

Чорним шакалам, білим орлам
Ви продали

Галичину.

Тепер я знаю:

Нам

Червоний прапор лиш поверне
Вітчину!

Тепер я знаю:

Од Карпат,

Як глибоко йде шлях у світ —

Скрізь пан є вовк і паразіт,

А робітник — це брат!

Тепер я знаю:

Ні полі,

Ні патріот,

Ні ліберал —

Не брат робочої юрби —

Нам чорт, — ім бог є Капітал.

Тепер я знаю:

Все туман —

Од віри

До

Національності —

Є правда й кривда,

Праця й визиск,

Є робітник і — пан!

Гей руки чорні, мозолисті,
 Сплетіться всі в вінок,
 В нас м'язи дужі,
 Душі чисті.
 І спільне діло ---
 Хто робить, тому влада,
 Вовкам — кілок.

ТИ ПИШЕШ, БРАТЕ.

Ти пишеш, брате:
 "...Воював...
 5 років...
 Пішло здоровля і життя... .
 І накінець в неволі панській
 Дітей прийшлося виростати"...

Ти пишеш, брате...
 Я знаю біль твій,
 Бо це мій,
 Це біль нас всіх,
 Пролетарів...
 На війнах в жертву кров несли,
 Як в спокій працю несемо
 Своїм катам, панам...

Ми воювали, та не собі,

Ми добували — не для нас.
Та ця війна
Була останньою з наруг,
Що нам буржуї нанесли;
Тепер
Повстали
Ми!
17 рік закінчив
Добу воєн панів
І розпочав
Війну
Пролетарів.

Ти пишеш, брате:
"...Воював,
Пішло здоров'я і життя,
Тепер
В неволі знов"...

Нічого, рідний!
Це не те,
Вже день іде,
Вже воля тут,
Вже воля є!

Робітники прозріли вже,
Хто ворог, а хто брат —
На Україні вже влада рад,

По всьому світу
 В обіймах калітала,
 Як в уліку
 Бжоли
 Загули робітники.
 Єднання йде,
 Йде боротьба,
 Йде швидко воля 'д нам,
 А чей
 Докотиться і до Карпат.

ХТО ТОРГУВАВ В ПАРИЖІ.

Хто торгував в Парижі,
 А хто радить у Відні,
 А ви в панській неволі
 Рідні.

Землю краєте плугом
 Та ще й місите потом,
 А шляхетській слуги
 Місять вас із болотом.
 Мозолі ваши,
 Сльози,
 Ваша кров,
 Вічна праця
 Як вода на лотоки,

Все пливе польським дукам...
 А "Psia krew!"
 "Chłopie!"
 "Chamie!"
 Це, як овод,
 Як муха
 Тне без впинку ваш мозок,
 Ріже серце, як рало...

Ні, не з Відня, з Парижа
 Вам чекати спасення,
 Вам спасення є більше:
 Робітниче єднання!

ЛИСТ ДО ГАЛИЧАН.

Наприкінці зими мороз сильніше тисне,
 Над ранком ночі холодніш,
 Неволя ваша болючіш,
 Тому, що воля близько.
 І робітник, і селянин
 Вже знає ясно, що пан — гад,
 І, що мета його
 Це — влада рад.
 Не mrія це, не сон, туман,
 А певний шлях,
 А ясний плян.

Як Лемко, Гуцул, Бойко враз
 Візьмуть в руки молот, серп,
 Червоний прапор заігра
 Од Чорногори за Дністер.
 Як робітник і селянин,
 І місто, гори і село
 Утворять фронт один —
 Панів мов замело.
 Земля і нафта і ліси
 Тоді
 Народне все...

— — — — — — — — —
 Од панської неволі лиш
 Смертельний бій спасе.

ВІТЧИНА.

Ненько моя!
 Моя рідна країно. . .
 Ти широка така, безконечна,
 Що не знаю тебе я,
 Не знав
 І вмру не пізнавши.
 Тільки чую я серцем,
 Що я син твій,
 А ти,

Ти моя —
 Вітчина.
 Од бігуна до бігуна
 І рівником вперезана,
 Уся земля
 Моя ти —
 Вітчина.

Галичина,
 Ти лиш моя колиска,
 Бо матір'ю земля.
 Та серцю мому ти так близька,
 Бо там
 Зів'яла молодість моя...

РАНКАМИ ДНІ ВСІ НА ВОЛІ ПЛИВУТЬ.

Ранками дні всі на волі пливуть
 І ночами ранки в нєволі —
 Ридання і слози там не проймуть,
 Де потрібні багнети і кулі.
 Мовчати,
 Терпіти,
 Тужити
 Це — рабство,
 Безсилість,
 Глупота.

Повстати,
Боротись,
Це — жити,
А вмерти також не неволя!

Воля
По тисячі трулів іде,
А рабство по трупах мільйонів.
Що дітям своїм ви дасте:
Радість волі,
Чи рабства прокльони?!

Гадайте,
Єднайтесь,
Це мент —
Коли прозрівають незрячі.

О, браття!
Не трусьте й не спіть у ці дні,
Як довкола землі
Бренить клич:
“Робітники усіх країн, єднайтесь!”

КОЛОМИЙКИ.

Верховинко, полонинко,
Чьос-си зажурила,

Була ти нам, як матінка,
Стала, як могила.

Польські пани, як собаки
Гонять нас, як вовка,
Стали гори нам тюрмою,
Бідная головка.

Шумять-гудуть густі бори,
Черемош ліниться,
Хіба таки вільний Гуцул
Пана вже боїться?

Ой на тос-си, верховинко,
Горами повила,
Щоб Гуцула не скувала
Та панцкая сила.

Нехай пани, як собаки
В наші гори лізуть,
Ще в Гуцула є сокирка,
Є й пістолі й кріси.

Ой шумує той Черемош
Цілий рік, без впину,
А як прийде лиш веснонька
Затопить долину.

Так терпить і бідний Гуцул
Тай гадає думку,
Коли то вже із панами
Прийде до рахунку.

Не тіштиси, польські пани,
Що Гуцули голі,
Ще зелена полонинка
Та діждеться волі.

Ой зелена полонинко,
Смерекові гори,
Була колись в тебе воля,
Тепер стало горе.

Були колись тут Гуцули
Та медведі в дебрах,
Тепер прийшли польські пани
Шоб з Гуцулів дерти.

Були колись тут Гуцули
Та звірина в зворах,
Тепер з Польщі налетіло
Звірів на всі гори.

Ой зелена полонинко.
Отари овечі,

Будуть тепер нас із вами
Польські панн стричи.

Будуть стричи та голити
Та в свої кишени,
Пропали вже ми із вами,
Груники зелені.

Хіба Довбуш з під Церковець
Наше горе взнає,
Та на свою май флоєру
Легіням заграє.

Ех, коби то флоерочку
Олексину вчути,
Не вертілибся по горах
Польській приблуди.

То зелена полонинка
Щоб зазеленіла,
Щоби вовки найлися
Шляхетського тіла.

Щоби гори, як музики
Грали сопілками,
Сталиб знов ми на всі гори
Слугами й панами.

ПІСНЯ ГАЛИЧАН.

Робітники Карпат, долин
 З над Прута і над Сяну,
 Доволі ви ярмо тягли
 За юшку картофляну.

Доволі графи й королі
 За вашу гірку працю
 Давали вам лиш мозолі,
 Податки й ліцітацію.

І гнали вас в далекий світ,
 В Америку, Канаду,
 Від батьківських ланів, лісів,
 Шукати за морем правду.

Тепер дізнався робітник,
 Що правда не за морем,
 Що правда скрізь та йде до тих,
 Хто кривду сам поборе.

В Москві вже й Київі прапор
 Червоний... Що-ж зі Львовом?
 Зєднаємось через Дніпро
 З робітництвом світовим!

Борітесь! — мовив нам Тарас,
 Повстань! — гуде Черемош,

Єднайтесь! — віє з над Дніпра,
До волі доберемось.

Тому робітники долин,
Карпат, з над Прута, Сяну,
Доволі вже ярмо тягти,
Робить на пявку — пана!

Розправтесь з шляхтою ножем,
Вогнем спаліть всі пута,
Ми по новому заживем
Без пана і без кнута.

КОЖДИЙ

робітник і фармер повинен читати передовім робітничі часопис!

Чому?

Бо робітничий часопис обговорює кожду подію в краї і в світі лише ті становища інтересів робочого люду.

Одиноким робітничим часописом в Канаді є

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ"

що виходить в Вінніпегу два рази на тиждень
і коштує лише \$4.00 на рік.

Хто читає "УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ",
виробляє собі суцільний світогляд і може осудити
кожду подію в суспільному життю.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ" виступають
проти кожного лайдацтва попонюваного на робочім
народі.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ" доносять
про робітничий рух в цілому світі, про боротьбу ро-
бітничої класи.

Хто хоче знати, як свідомі робітники думають
про суспільні події, хто хоче навчитися соціалістич-
ної науки, нехай читає передовім "УКРАЇНСЬКІ
РОБІТНИЧІ ВІСТИ".

Адреса:

• "**UKRAINIAN LABOR NEWS**"
Cor. Pritchard & McGregor Sta.,
Winnipeg, Man.